



Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XCIX. De ætate requisita ab obtinendam Præposituram in Ecclesia Metropolitana. Et quod dispensatio post collationem obtenta, non præjudicet antea impetranti. De viribus, & defectu gratiæ, si ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

Seraph. *decis.* 1235. num. 4. Rot. *decis.* 208. num. 2. part. 4. *divers.* adden. ad Ludovici. *decis.* 353. num. 19. Quarant. in *sum.* Bullar. in verb. alienatio bonorum Ecclesie, num. 46. *versic.* secundo declarata. Et quod præsumptio tituli validi, excludatur per productionem tituli invalidi, tradit Menoch. lib. 3. præsumpt. 132. num. 81. & 85. Honded. *consil.* 37. num. 15. & sequent. volum. 2. Marius Anton. lib. 1. variar. res. cap. 21. numero 13. *versic.* replicatum fuit tertio.

7 † Qui licet ibidem limiter, ut dicta præsumptio locum habeat duntaxat quoad alienationes factas in Urbe propter præsentiam summi Pontificis, & præsumptam illius scientiam; secus in iis quæ extra Urbem gesta fuerint: in quibus terminis loquitur Aretin. *consil.* 36. qui fuit primus author illius sententiae, quam alij Doctores postea simpliciter sequuti sunt. Ad quod conferunt tradita per Quarant. *loc. citat.* num. 46. *versic.* limitatur primo. Ego tamen in iudicando non sequerem illam opinionem, quam nec veram esse existimo: quia dum DD. & Rota Romana præsumunt solemnitates requiritas, & beneplacitum Apostolicum propter temporis diuturnitatem intervenisse; non constituunt fundamentum in præsumpta scientia Superiorum, aut summi Pontificis, à quo confirmatio obtineri debet: sed duntaxat in eo, quod præsumitur partes deduxisse ad notitiam Superiorum talem alienationem, intra tanti temporis spatium; & ab eis debitam confirmationem obtinuisse.

Quod attinet ad sententiam in iudicatum transactam, per quam dicta alienatio invalida fuerat declarata: de ea dubitari non poterat, cum post ipsam partes comparuissent coram iudice Ecclesiastico, qui ipsam tulerat, & per consequens appellationi cuiusque renuntiassent, *cap. sollicitudinem, de appellat. cap. gradum, de offe. delegati, cum venissent, de testib. & ibi DD.*

8 Solum restabat dubium, quod illa sententia non videbatur definitiva, sed interlocutoria: quia lata fuerat cum clausula, *alio non apparente*, quo casu ex noviter deductis retractari potest etiam ab eodem iudice, qui illam tulit. Cancr. lib. 3. variar. res. capite 17. numero 569. saltem non retardata executione dictæ sententiæ: & sic quoad effectum devolutivum. Cod. Fabrian. lib. 7. tit. 19. de re iudic. definit. 1.

9 Sed ad hanc difficultatem dupliciter responsum fuit. Primo, quod clausula illa, *alio non apparente*, non fuerat simpliciter apposta in dicta sententia; sed cum adiectione clausulæ præsertim, cujus dictionis ea vis est; ut ostendat iudicem ob alias rationes motum fuisse: l. 1. ff. de testib. & ibi Glos. in verb. præcipue. Anton. Monach. *decis.* Bononien. 28. n. 44. & 45. & in terminis sententiæ, quod dictio illa ostendat iudicem ob alias etiam causas motum fuisse, tradit Vantius in tit. de nullit. ex defectu process. numero 123. *versic.* idem foret.

10 Secundo responsum fuit, clausulam illam, *alio non apparente*, duobus modis in sententia apponi posse: Aut enim iudex utitur illa clausula, propter ineptitudinem libelli, vel actionis propositæ; quasi voluerit duntaxat absolvere ab observatione iudicii, aut condemnare reum propter exemptiones minus apte propositas: & hoc casu, quia talis sententia aliam post se expectat, non dicitur definitiva, sed potius interlocutoria. Aut verò ex tenore sententiæ colligitur intentionem iudicis eam fuisse, ut procederet ad definitivam; dictamque clausulam potius appositam fuisse per inadvertentiam: & tali casu, clausula illa non mutat naturam sententiæ defini-

tivæ, nec adversatur intentioni iudicis definitivæ iudicare volentis: ut bene, & fuse distinguit & explicat Morot. in *tratt. de iure offerend.* num. 55. & 56. ergo cum in casu proposito, iudex super meritis totius causæ iudicare voluisset, & super negotio principali lis contestata fuisset, & in ea processus omnino formatus; sequitur quod clausula illa, *alio non apparente*, non præiudicat naturæ totius causæ ad definitivam instructæ; & ordinationis de portando ad definitivam, de consensu partium factæ; ex traditis per Morot. *loc. citat.*

De sententia lata, *alio non apparente*, vel ab observatione iudicij, tractat Scac. de re iudic. gloss. 14. quest. 7. n. 99. & de appellat. quest. 17. limit. 1. num. 25. Adden. ad Matheslan. singul. 17. num. 2. † Et ab huiusmodi sententia reus appellare potest regulariter. Covar. lib. 1. variar. res. capit. 1. num. 8. *versic.* Ex quibus. Alex. *consil.* 75. num. primo, volum. 7. Gaill. libro secundo, obser. 103. num. 7. Tusch. litter. S. conclus. 169. nec debet fieri differentia inter sententiam latam, rebus sic stantibus, seu alio non apparente, & latam ab observatione iudicij. Scac. de re iudicata, *loc. citat.* numero 102.



CAPUT XCIX.

De ætate requisita ad obtinendum præposituram in Ecclesia Metropolitana. Et quod dispensatio post collationem obtenta, non præiudicat antea impetranti: De viribus & defectu gratiæ, si neutri. Et de beneficiis electivis quæ confirmatione indigent. Et utrum beneficia simpliciter electiva possint resignari.

SUMMARIUM.

- 1 Aetas viginti quinque annorum requiritur ad obtinendam primam dignitatem post Pontificalem.
- 2 Aetas qua requiritur ab obtinendam primam dignitatem in Ecclesia Collegiata.
- 3 Cura animarum quadam exercetur in foro interiori, alia verò in foro exteriori.
- 4 In dignitatibus habentibus curam animarum, aetas viginti quinque annorum requiritur, si cura competat in foro interiori, si in foro exteriori.
- 5 Dignitates Ecclesiarum plerumque habent annexum presbyteratus ordinem.
- 6 Habilitas requiritur de tempore provisionis.
- 7 In litteris tempus data inspicitur.
- 8 Qui prior est in data, debet præferri illi, qui prior est in presentatione.
- 9 Dispensatio in Gallia non sumit robur nisi à die quo fuit præsentata in Parlamento, quoad anterioritatem.
- 10 Donatarius secundus qui prius insinnavit, præfertur primo.
- 11 Vicelegatus potest conferre beneficia electiva collativa, seu confirmativa.
- 12 Beneficia simpliciter electiva, quomodo resignari possint.
- 13 Obtinens gratiam si neutri, debet docere de non iure utriusque impetrantis.

Praeposito quod quidam minor viginti quinque annorum, dignitatem primam post Pontificalem in Ecclesia Metropolitana fuerit assecutus, per resignationem illius ultimi possessoris; nulla tamen tunc temporis obtenta, nec exhibita ætatis dispensatione; quodque alius post aliquot dies, eandem Praeposituram impetravit tanquam vacantem per inhabilitatem dicti primi provisus; idemque secundus impetrans pro maiori iurium suorum corroboratione, & ius iuri addendo, obtinuit confirmationem electionis antea factæ per Capitulum dictæ Ecclesiæ de persona sua, etiam cum provisione sedis Apostolicæ: denique quod tertio loco alius impetraverit gratiam si neutri, super illo beneficio.

Quæritur primò, utrum illi, qui primo loco provisus fuit, obstat defectus ætatis. Secundò, utrum dispensatio per primum provisum, ante datam litterarum suarum & provisionum obtenta, ipsi suffragari possit. Tertiò, utrum primo provisio existente inhabili, tertius impetrans sit in sua impetratione fundatus.

¹ Ad primam quæstionem Respondetur, Praeposituram prædictam, cum sit dignitas principalis in Ecclesia Metropolitana, non potuisse conferri minori viginti quinque annis: *cap. cum in cunctis 7. §. inferiora de elect. Rebuff. in tract. de pacif. posses. num. 182. & ante eum Cardinalis in Clem. generalem, de ætate & qualitate & ordin. præficiend. num. 7. Rebuff. in praxi, tit. de dispensat. ratione ætat. num. 4.*

² Et quamvis ex dispositione Concil. Trident. sess. 24. cap. 12. de reformatione in dignitatibus Ecclesiarum collegiarum, quæ non habent annexam curam animarum, sufficiat attigisse annum vigesimum tertium; & secundum alios, annum vigesimum secundum; qui ita interpretantur verba dicti Concilij, viginti quinque annis non minores, ut dicit Barbosa, d. sess. 24. cap. 12. num. 14. Tamen sacra Congregatio declaravit requiri annos completos, teste eodem Barbosa, in tract. de canonicis & dignitat. cap. 13. numero 22. versic. & ideo.

Nihilominus absque difficultate concludendum est, in casu proposito requiri, quod provisus de Praepositura prædicta attigerit vigesimum quintum suæ ætatis annum. ³ Primò, quia dictæ Praeposituræ annexa est cura animarum, in jurisdictione spiritali consistens, quoad forum saltem exterius; cum habeat correctionem motum, & ius privandi distributionibus, & aliis ordinandi circa mores capitularium; hæc enim propriè dicuntur concernere jurisdictionem fori exterioris, impropiè respiciunt curam animarum, teste Miscardo conclus. 469. num. 1. & 2. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 6. num. 61. Unde Doctores dum dicunt in principalibus dignitatibus, non solum Metropolitanarum & Cathedralium Ecclesiarum, sed etiam ut plurimum Collegiarum, requiri ætatem viginti quinque annorum inceptorum; fundantur in eo ⁴ quod regulariter dignitates collegiarum habent curam animarum in foro interiori, vel exteriori, & jurisdictionem spirituales. Garc. de benefic. part. 7. cap. 4. num. 56. Barbosa, in dist. cap. cum in cunctis, §. inferiora, numero 30. & in tract. de Episcop. part. 3. allegat. 60. num. 65. Sayr. in florib. decis. lib. 1. de ætat. & qualitat. tit. 8. decis. 4.

⁵ Præterea, quia regulariter huiusmodi Praeposituræ Ecclesiarum Metropolitanarum, habent annexum ordinem presbyteratus: *cap. 1. de ætat. & qualitat. Rebuff. in praxi, tit. requisita ad collationem bonam, numero 31. Garc. d. part. 7. de benefic. cap. 1. numero 40. & propterea idem d. part. 7. cap. 4. numero 73.* concludit ad Decanatum, Praeposituram & Archiepiscopatum, etiam si eis animarum cura curat subit, requiri etiam hodie ætatem viginti quinque annorum: ex quo de jure annexum habet sacrum presbyteratus ordinem.

Ad secundam difficultatem facilis est responsio: cum dispensatio postea obtenta non præjudicet illi, qui anterior est in impetratione: quia Papa nunquam intelligitur præjudicare iuribus tertij, per regulam Cancellariæ de jure quæstio non tollenda.

Præterea, licet dictus primus provisus fuisset effectus habilis per dispensationem; tamen habitus ipsi non suffragaretur: quia oportebat ipsam intervenisse tempore collationis, seu provisionis. Tamen, litter. B. num. 29. quando autem habitus requiritur à principio, non sufficit quod postea interveniat. Paris. de resonat. lib. 4. quæst. 1. num. 14. & in hoc nulla est difficultas.

Majus dubium videtur, si primus ille provisus doceat se obtinuisse dispensationem, anequam libi de Praepositura provideretur; quæ tamen postea fuerit præsentata, seu annexa post impetrationem, & provisiones factas ad favorem secundi impetrantis. Videtur etiam quod gratia per solam signaturam sit perfecta: *cap. si quis, & cap. si tibi iussit, de rescript. in 6. & in gratiosis litteris inspicitur tempus datæ, quia in illo instanti ius quæritur est parti: cap. eam te, & cap. constitutus, de rescriptis, & cap. cum qui, de præbendis, lib. 6. Rebuff. in praxi, tit. de rescript. gratias, & iussit, num. 53. & Ubi quod non respicitur tempus præsentationis litterarum gratiæ, sed tempus datæ: & tradunt Geminian. de Franc. in cap. si tibi, de rescript. in 6. Unde quod canonici qui primo præsentavit, non præferuntur ei qui primus est in data, posterior tamen est in præsentatione. Sed verendum est, ne huiusmodi doctrinæ rejiciantur in Gallia, & ubi non inspicitur data, sed præsentatio, & annexio, adinstar donationis, quæ licet prius facta fuerit; si tamen postea fuerit insinuata, non habet effectum nisi à die insinuationis: & sic ⁶ secundus donatarius, si prius insinuat, præferatur primo: loquendo tamen in terminis juris communis, quando non est assignatus contra terminus ad insinuandum. Rebuff. de donat. insinuand. artic. 1. gloss. 6. & gloss. 7. in princip. Mand. consil. 292. numero 3. & 4.*

Ad tertiam quæstionem Respondetur, nullum illum impetrantem non esse fundatum viginti quinque annorum, contra primum provisum, qui contra obtinuerat & præsentaverat suam dispensationem nec contra secundum, qui habet electionem Capituli, & provisionem Vicelegati, & qui sine dubio potuit providere; cum dicta Praepositura non esset simpliciter electiva, sed præterea requireret collationem, seu confirmationem Superioris, *cap. 1. de electione, num. 6. & 7.* Et tamen quamvis esset electiva simpliciter, poterat etiam resignari subsecuto Capituli consensu, secundum jus commune. Paris. quæst. 5. numero 1. Licet in Gallia propter Bullam Leonis X. in Concordatis, in merè electivis esset Regia nominatione.

Non est igitur fundatus iste tertius, qui tendebat docere de non jure, tam primi, quam secundi provisus. Rip. in cap. eam te, num. 27. de rescriptis. Rebuff. in praxi, de rescript. si neutri, num. 20. & per tot. Rot. decis. 726. num. 1. & 3. part. 2. recent. & decis. 10. numero 5. & 105. num. 3. ead. part. 2. hoc enim per bandum est ab eo, qui obtinuit gratiam si neutri, de qua plura apud Barbosa, de clausul. cap. 164.